

Kupředu jdeme, je-li vhodná chvíle,
vhodná-li chvíle, jdeme zase zpět.
Při kterémkoli tak nás vidím díle:
ne dobří, zlí ne. Něco uprostřed.
Váženi věčně vším, co pro nás cizí,
jdem šumařiti v chladný pro nás svět.
Na půli cesty tato náhle mizí.
- Ne sví, ne cizí. Něco uprostřed..."

-Viktor Dyk-

Náš pocit štěstí je spleten z několika zdrojů. Prvním je to, jak čteme skutečnost. Někoho při pohledu z podzimního okna zaplaví pocit nádhery z té barevné palety listnáčů a zlatavého slunce. Jiný se při stejném pohledu rozpláče a vzpomíná na zesnulé.

Druhým zdrojem naší (ne)splokojenosti je srovnávání se s okolím. Našincům vadí jejich platy oproti Německu, ačkoli mnohem šťastnější by byli, kdyby se srovnávali s Moldávií. To zřejmě představuje vývojovou výhodu, protože závist je palivem našeho snažení. Kdybychom usnuli na vavřínech, že se máme lépe než v Bangladéši, naše úsilí by nejspíš značně polevilo.

K tomu přistupují globální události, jako pandemie covid 19, jež výchozí hladinu našeho pocitu štěstí přenastaví. Pandemie vedla jednak k omezením, jež stresovala celou populaci, a jednak k mediálnímu strašení rakvemi a mrtvými. To vše velice zvyšovalo riziko vzniku úzkosti a deprese, jejichž dramatický nárůst se skutečně potvrdil v solidních epidemiologických studiích.

Sotva tato čínská nemoc zacouvala na úroveň běžné virózy, veřejný prostor zamořila válka na Ukrajině. Ta nás zasáhla mnohem víc než válka v Jemenu zejména proto, že Ukrajina je blíž, že jsou nám Ukrajinci podobní, že část jejich území byla ještě před 100 lety součástí Československa, a že jsme jejich osud jaksi nanečisto prožili v roce 1968, kdy nás bezdůvodně napadl tentýž agresor jako nyní je. Navíc se na vlastní oči přesvědčujeme o osudech statisíců ukrajinských uprchlíků. Je s podivem, že se u nás najdou tací, kteří pod vlivem jakéhosi kultu smrti jsou schopni ruské nacisty podporovat či dokonce obdivovat. Při nahlédnutí do dějin 20 století to však zas tak nepochopitelné není, neboť pro každou myšlenku se najde 100000 lidí, kteří zaplní Staroměstské náměstí, jež tak pamatuje hajlující dav Čechů a fanatický projev Emanuela Moravce, jenž sliboval vítězství Říše a smrt malověrným. Tihle lidé jsou stále stejní a ani se nebojí toho, co s nimi dějiny udělají.

Třetí zásah do naší bezprecedentní pohody je vysoká inflace a dosud nevídané zdražování energií. Vždycky mne udiví naivita „odborníků“, kteří se tváří jakoby nic, zatímco každý laik věděl, že když se rozdávají peníze za nic, přijde nevyhnutelně inflace. Stejně jako s těmi Rusy – když jich bylo na ukrajinských hranicích nalepeno 180000, každému bylo jasné, že si tam nejeli jenom vařit čaj. Přesto někteří naši představitelé i generálové (sic!) tvrdili, že Rusové Ukrajinu nenapadnou. Boží prostoto! Měli by se občas jít přeptat naší uklízečky.

Do dalšího roku nám tedy kromě zhoršené kvality života přetéká rozdělená společnost. Můj kolega Jiří Horáček se domnívá, že dosud nevídaná názorová polarita je důsledkem jevu, který zde dříve nebyl: neobyčejné hustoty propojení každého s každým prostřednictvím informačních technologií, komunikujících bleskovou rychlostí. To mj. vede ke zhoubnému násobení

extrémních názorů, jež se šíří přednostně a mnohem rychleji a shlukují se do „sociálních bublin“, ve kterých se účastníci ve svém vidění světa utvrzují a bubnují do zbraně proti nepříteli. Názory na globální oteplování, na potraty, na počet pohlaví, na sňatky homosexuálů, na Trumpa, na přijímání imigrantů či na očkování

Naučili jsme se neomezeně navyšovat svá očekávání, takže se nám nůžky mezi tím, co bychom chtěli a tím, co teď doopravdy můžeme, příliš rozevřely.

jsou až druhot-
ze jako lepidlo
jících hyperko-
Pro tuto hypoté
společnost je ny
rozdělená prak-

ticky po celé zeměkouli.
Lze namítnout, že se nic neděje, protože životní úroveň se snížila na úroveň zhruba roku 2015. Bylo v roce 2015 nějak zle? Demonstrovalo se v ulicích s požadavky na pád vlády? Vůbec ne, takže klídek. Jenže je zde velký rozdíl – v psychice. Zatímco situaci v 2015 jsme vnímali jako nadějnou, tutéž situaci v r. 2022 vnímáme jako dosti beznadějnou. Naučili jsme se neomezeně navyšovat svá očekávání, takže se nám nůžky mezi tím, co bychom chtěli a tím, co teď doopravdy můžeme, příliš rozevřely. A to je snad největší zdroj naší nespokojenosti. Pojdme snižovat své nároky, a uvidíte, jak se nám uleví.